

Sikkim Public Service Commission

**Main Written Examination for the Post of Assistant Professor for Sikkim
Institute of Higher Nyingma Studies under Education Department**

PAPER II

NYINGMA PHILOSOPHY

Time allowed: 3.00

Maximum Marks: 200

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Read the instructions carefully before answering the questions: -

- 1. IMMEDIATELY AFTER THE COMMENCEMENT OF THE EXAMINATION, YOU SHOULD CHECK THAT THIS BOOKLET DOES NOT HAVE ANY UNPRINTED, TORN OR MISSING PAGES OR ITEMS. IF SO, GET IT REPLACED BY A COMPLETE TEST BOOKLET.**
2. Please note that it is the candidate's responsibility to fill in the Roll Number carefully without any omission or discrepancy at the appropriate places in the ANSWER SHEET. Any omission/discrepancy will render the Answer Sheet liable for rejection.
3. Do not write anything else on the Answer Sheet except the required information.
4. **This Paper is divided into Part I, Part II and Part III. All the parts are compulsory.**
5. **The total marks for this paper is 200.**
6. After you have completed filling in all your responses on the Answer Sheet and the examination has concluded, you should hand over the Answer Sheet to the Invigilator only. You are permitted to take with you the Test Booklet.

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO

SUBJECT: NYINGMA PHILOSOPHY (རང་གཞུང་། རྒྱ་གཞུང་།)

Time: 3 hours

200 Marks

PART I NYINGMA PHILOSOPHY & BUDDHIST PHILOSOPHY (རང་གཞུང་།
རྒྱ་གཞུང་།) 100 Marks

༡༽ གཤམ་གསལ་ཇི་བ་བདུན་ལས་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། ཇི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 5x10= 50 Marks

༡༽ མཐུན་བ་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཐབས་འབྲས་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཏེ། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་བཅས་གྱིས།

༢༽ བཀའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་སོ་སོའི་ལུགས་ལྟར་གྱིས།

༣༽ དེས་བར་འབྲུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་གཏུབ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེས་
འབྲུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ། ལྷོ་མ་བ་ཐོབ་པའི་རྟེན་དང་ཐོབ་པའི་གོགས་བཅས་མ་ཚོར་བར་གྱིས།

༤༽ གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱ་བའི་ལུགས་ལ་དགོ་སྤོང་མའི་སྤོམ་རྒྱན་ཆད་ཚུལ་དང་། སྐྱར་ཡང་བསྐྱར་གསོ་བྱང་མིན་
རྒྱན་མཚན་བཅས་གྱིས།

༥༽ དབྱུ་མ་ལྔ་རབས་བ་དང་བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མི་འཐད་བ་གྱིས་ཏེ། རང་ལུགས་གང་གི་ལུགས་ལྟར་རྗེས་སུ་འགོ་
དང་མི་འགོ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་གྱིས།

༦༽ རང་ལུགས་ལ་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་ཁས་ལེན་དང་མི་ལེན་རྒྱ་མཚན་བརྗོད་དེ་གཞན་སེལ་གྱི་ལྷན་གཞན་
སྐྱོར་གྱིས།

༧༽ ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བསྐྱར་བའི་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་བསྐྱར་བའི་ཅ་ཚིག་གི་གོ་དོན་བཟལ་
ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

ཁ། གཤམ་གསལ་འི་བ་བདུན་ལས་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། འི་བ་རེར་ཨང་ ༤ རེ་ཡོད། 5x6= 30 Marks

༡། བཀའ་སྐྱར་སྐྱིར་འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་ལ་ནང་གི་ཤེས་བ་ཕྱིར་རོལ་དུ་ཞེན་བའི་ཤེས་སྐྱིབ་ཡོད་དགོས་གསུངས་
ན། རྟོག་བ་ཡིན་ན་ཤེས་སྐྱིབ་ཡིན་བས་ཁྱབ་བར་ཐལ། རང་གི་ཤེས་བ་ཕྱིར་རོལ་དུ་ཞེན་བའི་ཁྱབ་བས་ཕྱིར། འདོད་
ན། སྐྱོབ་ལམ་འབགས་བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྤྱིང་རྗེ་ཚེན་པོ་རྣམས་ཤེས་སྐྱིབ་འགྱུར་བར་ཐལ་ལམ་
ཞེས་བ་ལ་ལན་རི་ལྟར་མཛད་དགོས་སམ།

༢། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དེ་ཐལ་རང་གང་གི་གཞུང་ཡིན། གཞན་གྱིས་རང་རྒྱུད་བའི་གཞུང་ཁས་ལེན་བ་ཡོད་དེ་འཐད་དམ་མི་
འཐད་རྒྱ་མཚན་གྱིས།

༣། གཞི་གྲུབ་ན་རང་སྤོང་ཡིན་བས་ཁྱབ་ན། ལས་འབྲས་རྣམས་མེད་བར་ཐལ་བ་ལ་ལན་རི་ལྟར་མཛད་དགོས་སམ།

༤། རང་རྒྱུད་བའི་ལུགས་དང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འགལ་བ་མེད་ན། དབལ་ལྡན་རྒྱ་བས་ལེགས་ལྡན་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་
དགག་བ་མཛད་བ་རེད་དམ།

༥། གཅེར་བུ་བ་ལའང་འདུལ་ཁྲིམས་སྤྱང་རྒྱ་ཡོད་བས། དེ་དག་གིས་མངོན་མཐོའི་རྒྱ་དང་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་བྱེད་
དམ། བྱེད་ན་ནང་བའི་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཚོས་གང་ཡོད་དམ།

༦། གལ་ཏེ་སྐྱི་དེ་ཤེས་རོ་པོ། །དོན་ཉིད་ཡིན་ན་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ལས་དོན་སྐྱི་ཤེས་བར་བསྟན་ན། སྐྱི་
མཚན་རྟག་བ་མ་ཡིན་བར་ཐལ་ལམ་ཞེ་ན་ལན་རི་ཡོད།

༧། ཤེས་བ་ཡིན་ན་རང་ཤེས་ཡིན་བའི་ཁྱབ་བས། མ་ཁྱབ་ན་མཁན་ཚེན་ཞི་འཚོས། རྣམ་ཤེས་བེམ་པོ་རང་བཞིན་
ལས། བརྗོག་བ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་བ་དང་མི་འགལ་རྒྱུལ། ཁྱབ་ན། གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་ཡིན་
བར་ཐལ་ཞེ་ན་ལན་རི་ལྟར་མཛད།

ག། གཤམ་གསལ་འི་བ་བདུན་ལས་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། འི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 10x2= 20 Marks

༡། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གྱིས།

- ༡༽ རྗེས་དབག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།
- ༢༽ རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྟོགས་བྱ་ངོས་བརྒྱུད།
- ༣༽ དབྱེ་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།
- ༤༽ རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།
- ༥༽ རྫོང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།
- ༦༽ དགོ་ཚུལ་གྱི་སྤྱང་བྱ་ངོས་འཛིན།
- ༧༽ དབྱེ་མ་རྒྱན་དེ་ཐལ་རང་གི་རྒྱན་ཏུ་འགོ་ཚུལ་བྲིས།
- ༨༽ སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཅས་བྲིས།
- ༩༽ བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྲིས།

PART II TIBETAN GRAMMER & POETRY (སུམ་རྩ་བ། རྟོགས་འཇུག་དང་སྣན་རག) 50 Marks

༡༽ གཤམ་གསལ་ཅི་བ་ལྷ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་བྲིས། ཅི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

- ༡ ཡི་གེའི་རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་བར་བྲིས།
- ༢ རྫོན་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཞི་ཁ་གསལ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་བྲིས།
- ༣ བདག་གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་བྲིས།
- ༤ རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་ཇི་ཡོད་ཁ་གསལ་བྲིས།
- ༥ རྫོན་སེལ་གྱི་གོ་དོན་དགོས་པ་རྣམས་གསལ་བར་བྲིས།

༡༧༽ གཤམ་གསལ་ཅི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་བྲིས། ཅི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

१) རིགས་རང་བཞིན་བཟོད་བ་དང་ཇམ་རང་བཞིན་བཟོད་པའི་ཁྱད་བར་གསལ་བར་གྲིས།

२) དངོས་པོ་གཞན་དང་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་བྱ་ལུལ་བར་ཁྱད་བར་ཅི་ཡོད་དམ།

३) ལྷན་དགའ་ལ་ཉམས་ཀྱི་གངས་ངེས་མི་འདྲ་བ་བཞེད་ལུགས་ཇི་འདྲ་ཡོད་དམ་དཔྱད།

ག༽ གཤམ་གསལ་དྲི་བ་ལྔ་ལ་ལན་གྲིས། དྲི་བ་རེར་ཨང་ २ རེ་ཡོད།

5x2= 10 Marks

१) ལྷན་བསྐྱའི་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་གྲིས།

२) མི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་དང་ཚོམ་བ་པོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཆ་ཚང་གྲིས།

३) མཚན་སྒྲོར་ལྷག་བཅས་ཀྱི་ནང་གསེས་གསུམ་གྱི་དབེར་བཟོད་རེ་གྲིས།

༤) མིན་བ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་གོ་དོན་གྲིས།

༥) སེས་བཟོད་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་གྲིས།

PART III BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY (རྒྱལ་རབས།)

50 Marks

ག༽ གཤམ་གསལ་དྲི་བ་ལྔ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་གྲིས། དྲི་བ་རེར་ཨང་ १० རེ་ཡོད།

3x10= 30 Marks

१) བོད་དུ་བེ་མ་ལས་མན་དག་སྡིང་ཉིག་དང་། བེ་རོས་སེམས་ཚོགས་དར་མཛད་རྩལ་གྲིས།

२) བར་དར་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་བ་གཞུགས་ལ་བབས་རྩལ་གོ་བདེ་སྡིང་བཏུས་གྲིས།

३) ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱི་ལྷག་རྗེས་རྣམ་ཐར་སྡིང་བསྐྱས་ལིག་གྲིས།

༤) ལྷས་ལུལ་འབྲས་མོ་གསོད་ས་གནས་སྒོ་ཐོག་མར་ལྷེས་རྩལ་གྲིས།

༥) ཚོས་རྒྱལ་མངའ་བདག་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་ལུན་ཚོགས་རིག་འཛིན་གྱི་གཏུང་རབས་གང་ལས་མཛད་རྩལ་གྲིས།

ཁ༽ གཤམ་གསལ་དྲི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་གྲིས། དྲི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད།

2x5= 10 Marks

१) འཇམ་དབལ་ཅ་རྒྱུད་བོད་འགྲུང་དང་ལེགས་སྦྱར་མ་དཔེ་གཉེས་ཀར། ལྷ་ལྷན་ལུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། གངས་ཅན་རི་ཡི་
ནང་གནས་པའི། ཞེས་སོགས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལུང་བསྟན་པར་གྲགས་པའི་ལུང་ཚིག་གི་གོ་དོན་སྐོར་ལ་དགོ་ཚེས་
སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་དབྱུད་ཚེས་མང་པོ་སྤེལ་ཡོད་པའི་བརྗོད་དོན་སྐོར་གྱིས།

२) ཏ་ར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཚེས་འབྱུང་སོགས་བོད་ཀྱི་ཚེས་འབྱུང་དེའི་ཐེངས་ཁག་ཏུ་བཀའ་བསྟུ་རིམ་བ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་
རྒྱལ་དང་། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་གྱི་བའི་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བསྟུ་མཛད་རྒྱལ་བཤད་བ་གཉེས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་
བར་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་ན། མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་གྱིས།

३) ལྷ་དབང་གལུལ་རྒྱལ་སོགས་ཚེས་འབྱུང་ཁག་ཏུ། ཁྱི་རལ་གྱི་སྐྱུ་རུས་སུ། ཡབ་མེས་ཀྱི་རུས་སུ་བསྐྱུར་བའི་གསུང་
རབ་པལ་ཆེར་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ། ཞེས་གསུངས། འདིར་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱི་གོ་དོན་བདེ་རྒྱུད་
གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་བདེ་གསར་གོ་བདེ་བར་བརྗེས་བཤམ་ཐེངས་ལ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་གོ་དོན་གཞན་ཡོད་
དམ། གལ་ཏེ་དང་བོ་དེ་ཡིན་ན་ཡབ་དང་མེས་སོ་སྟེ། མི་སོགས་ཀྱི་སྐྱུ་གྱི་བདེ་ཆད་མིང་ཚིག་རྣམས་སྐྱུ་སྐྱི་
རལ་སྐབས་བདེ་རྒྱུད་གོ་དཀའ་བའི་ལྟར་ཆགས་བ་སྟོན་དམ། དེའི་སྐོར་བྱུང་རང་གི་བསམ་རྒྱལ་གྱིས།

ག) གཤམ་གསལ་གྱི་བ་ལྷ་ལ་ཡན་གྱིས། གྱི་བ་རེར་ཨང་ ३ རེ་ཡོད། 5x2= 10 Marks

१) ལྷ་འགྲུང་རང་རྒྱུད་ནང་རྒྱུད་ལྡེ་གསུམ་གྱི་དོས་འཛིན་གྱིས།

२) ཨོ་རྒྱན་གྱི་ལུལ་དེང་གང་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།

३) བྱང་བའི་དགོ་འདུན་གྱི་བ་བཅོ་བརྒྱུད་གྱིས་འགོ་རུས་ནམ་ནམ་རྒྱུགས་བ་ཡིན་ནམ།

༤) འབྲས་མོ་སྐྱོངས་ཀྱི་གཙུག་ལོན་རྣལ་འབྱོར་མཆེད་བཞིའི་མཚན་དང་པོ་ཚིགས་གྱིས།

༥) འབྲས་སྐྱོངས་རྒྱལ་རབས་དྲུངས་ཤེལ་མེ་ལོང་སྐྱུས་མཛད་བ་དང་གྱིས་བའི་པོ་ཚིགས་གྱིས།